

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 586/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vähäpäästöisen liikenteen hinnoittelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jenni Pitkon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 586/2021 vp:

Mitä hallitus tekee, jotta liikenteessä ja etenkin valtionyhtiöiden osalta hinnoittelu tukee vähäpäästöisten vaihtoehtojen valintaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvoston omistajapoliittisessa periaatepäätöksessä Vaurautta vastuullisella omistajuudella (VNK/2020/48, 8.4.2020) valtio-omisteisten yhtiöiden edellytetään kantavan yritysvastuuta ja muun muassa ottavan huomioon tavoitteen hiilineutraalista Suomesta ja Pariisiin ilmastopöytäkirjan tavoitteet. Valtionyhtiöt toimivat osakeyhtiölain asettaman taloudellisen vastuun mukaisesti ja pyrkien harjoittamaan kannattavaa liiketoimintaa. Tätä toteuttavat operatiiviset ja liikkeenjohdolliset päätökset, kuten palvelujen hinnoittelu, kuuluvat osakeyhtiölain mukaan yhtiön johdolle ja hallitukselle. Yhtiöiden ympäristötavoitteet ja toimialaan kohdistuva ympäristöohjaus vaikuttavat toimintakustannusten kautta palvelujen, kuten esimerkiksi matkalippujen hintaan.

Finnair Oyj:n tavoitteena on puolittaa nettopäästöt vuoden 2019 määrästä vuoden 2025 loppuun mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius vuoden 2045 loppuun mennessä. Finavia Oyj:n lentoasematoiminta on ollut hiilineutraalia vuodesta 2019 alkaen ja sitoumus nettonollapäästöistä pyritään saavuttamaan tällä vuosikymmenellä. VR Groupin energiankulutuksesta pääosa on tuotettu vesivoimalla ja yhtiö tavoittelee energiatehokkuuden lisäämistä 15 prosentilla vuoteen 2025 mennessä. Näiden yhtiöiden omistajaohjauksesta valtiolla vastaa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto.

Lentoliikenne on kuulunut Euroopan yhteisön päästökauppajärjestelmään vuodesta 2012. Osana 55-valmiuspakettia komissio antoi kesällä 2021 direktiivi- ja päätösehdotuksen päästökaupparektiivin muuttamisesta lentoliikenteen osalta. Ehdotuksen tavoitteena on lentoliikenteen päästökaupan tehostamisen kautta edistää lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja siten varmistaa, että toimialan kehitys tukee EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista. U-kirjeessä 60/2021 valtioneuvosto suhtautuu ehdotukseen myönteisesti ja pitää tärkeänä päästöoikeuden hinnan pitämistä riittävän korkeana päästövähennyksiin kannustamiseksi.

Myös polttoaineverotuksella voidaan vaikuttaa eri liikennemuotojen polttoaineiden hintoihin. EU:n energiaverodirektiiviehdotuksen mukaan EU:n sisäisen kaupallisen lentoliikenteen poltto-

aineiden verovapaudesta luovuttaisiin 10 vuoden siirtymäajan kuluessa, jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Poikkeuksena tästä olisivat rahtiliikenteessä käytettävät lentopolttoaineet, jotka jäsenvaltio voisi verottaa kotimaan liikenteessä tai tehtyään niiden verotuksesta sopimuksen toisen jäsenvaltion kanssa. U-kirjeessä 56/2021 valtioneuvosto toteaa lentoliikenteen polttoaineiden verottamiselle olevan perusteita ympäristön ja muiden liikennemuotojen neutraalin kohtelun kannalta. Mahdolliset verouudistukset tulee kuitenkin toteuttaa vääristämättä kilpailua EU:n sisä- ja ulkomarkkinoiden kesken.

Valtio tukee raideliikenteen kilpailukykyä infrastruktuuri-investointien ja liikennepalveluiden ostojen kautta. Liikenne 12-suunnitelman mukaan valtio suuntaa 2020-luvulla rahoitusta liikenneverkon strategisen tilannekuvan mukaisiin rataverkon kunnon, toimivuuden ja välityskyvyn kannalta kriittisimpiin ja vaikuttavimpiin kohteisiin. Lisäksi valtio korvaa vanhentuvan junien kulunvalvontajärjestelmän Digirata- hankkeella. Liikenne 12-suunnitelmassa on parlamentaarisesti päätetty, että liikenne- ja viestintäministeriö neuvottelee VR:n kanssa 2020-luvun ostoliikennesopimuksesta eduskunnan myöntämän sopimusvaltuuden puitteissa varmistuen palvelutarjontaa myös silloin, kun sitä ei muodostu muutoin. Hankinnalla mahdollistettaisiin junatarjonta ja markkinaehtoista tarjontaa alhaisemmat hinnat muun muassa yöjunissa, taajamajunissa, kiskobusseissa ja tietyillä kaukoliikenteen yhteysväleillä.

Helsingissä 16.11.2021

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka